

Niepewna sytuacja
młodzieży na rynku pracy a
zdrowie i dobrostan
psychiczny

Marta Palczyńska
Instytut Badań Edukacyjnych

Warszawa, styczeń 2018

Plan prezentacji

- Różnice w ocenie zdrowia i dobrostanu wśród osób młodych
- Badanie dynamiczne wpływu wykluczenia na rynku pracy na zdrowie i dobrostan
- Wpływ instytucji i polityk publicznych na skutki zdrowotne bezrobocia i niepewnego zatrudnienia

Kanały oddziaływania bezrobocia

- Utrata stymulacji i komfortu związanego z pracą (oprócz zarobków: organizacja czasu, kontakty społeczne, aktywność)
- Praca i zarobki definiują status społeczny – ludzie w większości dążą do osiągnięcia wyższego statusu
- Akceptacja społeczna, norma społeczne nakazuje pracować -> sankcja za bezrobocie

Różnice w ocenie zdrowia i dobrostanu wśród osób młodych

Athanasiades et al. (2016). Report on the impact of the institutional setting and policies on the well-being and health of youth in insecure labour market positions in EU-28 and Ukraine, EXCEPT Working Papers, WP No 7. Tallinn University, Tallinn. <http://www.except-project.eu/working-papers/>

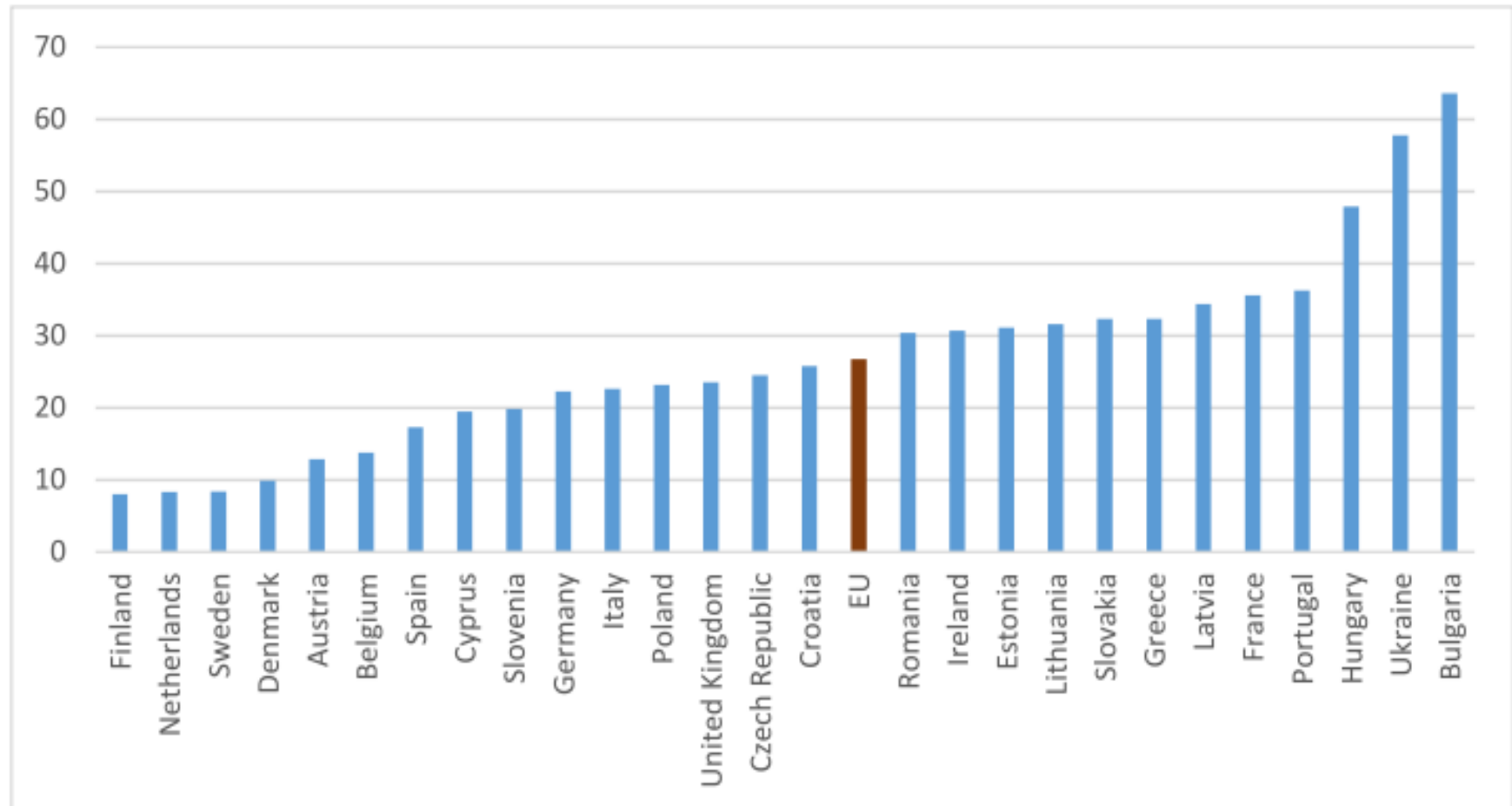

Ocena zdrowia i dobrostanu

- **Populacja EXCEPT:** 15-29, Niedawni absolwenci - zakończyli edukację max. 5 lat temu
- **Wskaźniki:**
 - **Zdrowie:** *Jak oceniłby Pan stan swojego zdrowia? Proszę wziąć pod uwagę zarówno samopoczucie fizyczne, jak i psychiczne. Bardzo zły/ Zły/ Taki sobie vs Dobry / Bardzo dobry*
 - **Szczęście:** *Biorąc wszystko pod uwagę, na ile czuje się Pan szczęśliwy? 0-5 vs 6-10*
 - **Satysfakcja z życia:** *Biorąc wszystko pod uwagę, ogólnie, na ile jest Pan zadowolony ze swojego obecnego życia? 0-5 vs 6-10*

Satysfakcja z życia

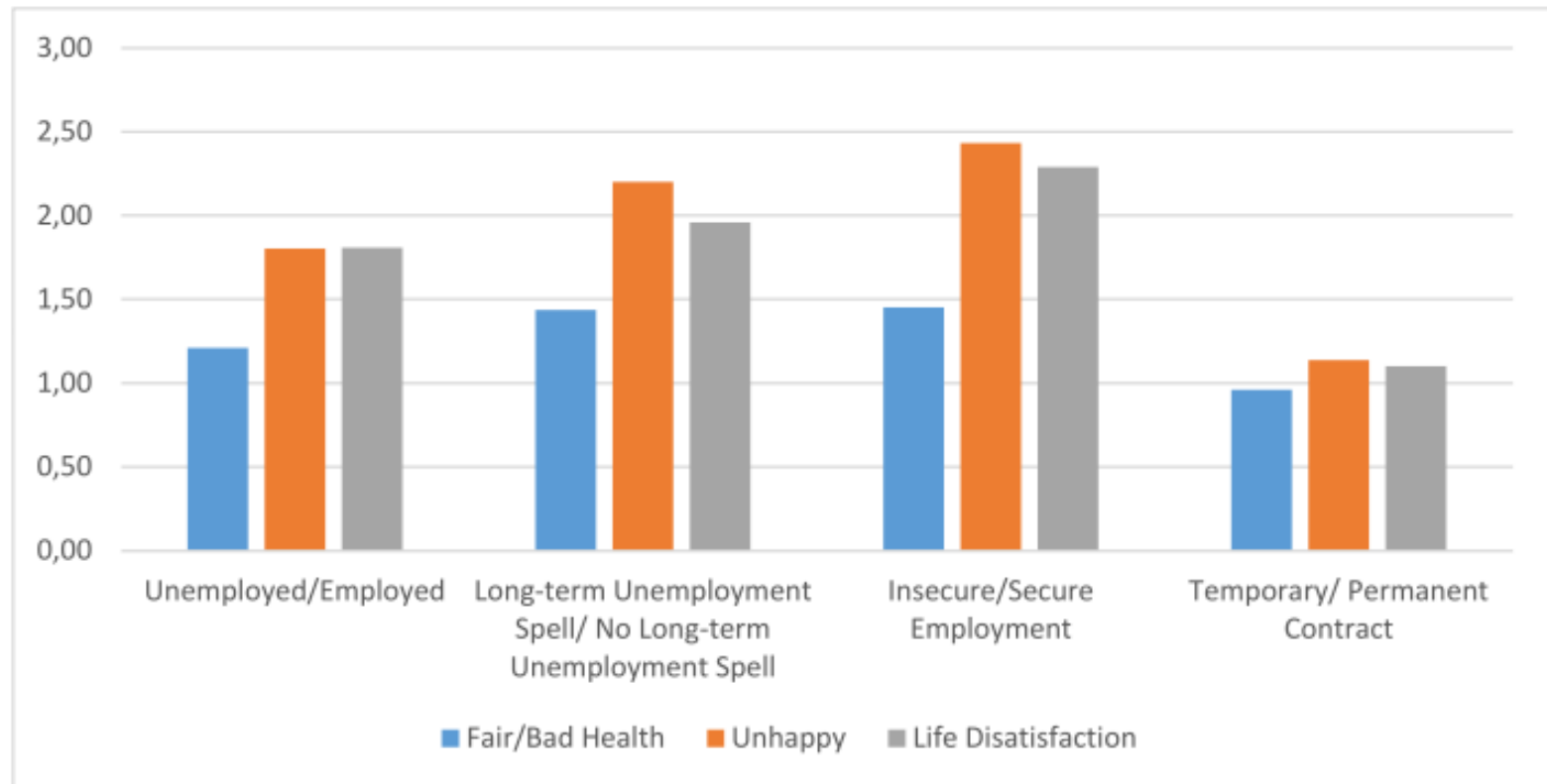
Figure 8 Proportion of life dissatisfaction across countries

Source: Own calculations based on ESS. Pooled weighted data: years 2006-2014. EXCEPT sample.

Zdrowie i dobrostan

Figure 10 Outcome measures by employment status (ratios)

Source: Own calculations based on ESS. Pooled weighted data: years 2006-2014, all countries. EXCEPT sample.

Note: Difference in means between employment groups for all three indicators is statistically significant (two-sample t test). The difference is not statistically significant between temporary and permanent contract groups in the case of health.

Badanie dynamiczne wpływu wykluczenia na rynku pracy na zdrowie i dobrostan

Zbiór artykułów:

- O. Nizalova, J. Voßemer, O. Nikolaieva, M. Gebel and K. Gousia „The effects of youth unemployment on late life well-being and health in Europe” (Working Paper No. 8)
- O. Nizalova, E. Norton „Heterogeneous effects of labour market shocks on adult health and well-being by age of exposure” (Working Paper No. 8)
- A. Baranowska-Rataj, M. Strandh „Contagion of Health Effects of Unemployment within Families: Does Becoming Unemployed among Young People Affect Health of Their Partners?” (Working Paper No. 13)
- M. Rokicka, M. Kłobuszewska, M. Palczyńska „Unemployment and subjective well-being among youth: evidence from a longitudinal study in Poland” (w recenzji: Studies of Transition States and Societies)

Motywacja i literatura (1)

- **Liczne dowody, że utrata pracy obniża dobrostan psychiczny** (np. Winkelmann 2009; Theodossiou 1998, Ervasti and Venetoklis 2010, Angelescu 2008)
 - Mniej analiz dla młodzieży (Korpi 1997; Clark & Oswald 1994)
- **Niejednoznaczne wpływ lokalnej stopy bezrobocia na negatywne efekty zdrowotne utraty pracy**
 - 1) **Łagodzi**: regionalna stopa bezrobocia jako przybliżenie normy społecznej (Clark et al., 2010; Clark, 2003; Stutzer and Lalive, 2004)
 - 2) **Wzmacnia**: indicates poor labour market prospects and lower chances for finding a new position (Calvo et al., 2015)

Motywacja i literatura (2)

- **Różne reakcje na bezrobocie w zależności od płci**
 - Różne normy społeczne i oczekiwania w stosunku do kobiet i mężczyzn
 - Nierówny podział obowiązków domowych – praca w domu jako substytut dobroczynnych funkcji zatrudnienia (organizacja czasu, poczucie sensu)

- **Dane:** Diagnoza Społeczna
 - reprezentatywny panel gospodarstw domowych w Polsce
 - 4 rundy: 2009-2015
- **Próba:** respondenci 18-35, nieuczący się i aktywni na rynku pracy
 - $n=6526$
- **Metoda:** model efektów stałych z korektą błędów standardowego (individual fixed effects models with standard errors clustered by region)

- **Wskaźnik:** Dobrostan psychiczny
 - „Biorąc wszystko razem pod uwagę, jak oceniłaby Pani swoje życie w tych dniach - czy mogłaby Pani powiedzieć, że jest: bardzo szczęśliwa/ dosyć szczęśliwa / niezbyt szczęśliwa / nieszczęśliwa?”
- **Badane zmienne:**
 - bycie bezrobotnym vs pracującym (binarna)
 - regionalna stopa bezrobocia: proporcja zarejestrowanych bezrobotnych wśród populacji w wieku produkcyjnym wg lat i płci w województwach (GUS)
- **Zmienne kontrolne:**
 - wiek, liczba przyjaciół, stan cywilny, śmierć bliskiej osoby, poważna choroba, zaangażowanie społeczne, aktywność religijna, wykształcenie.

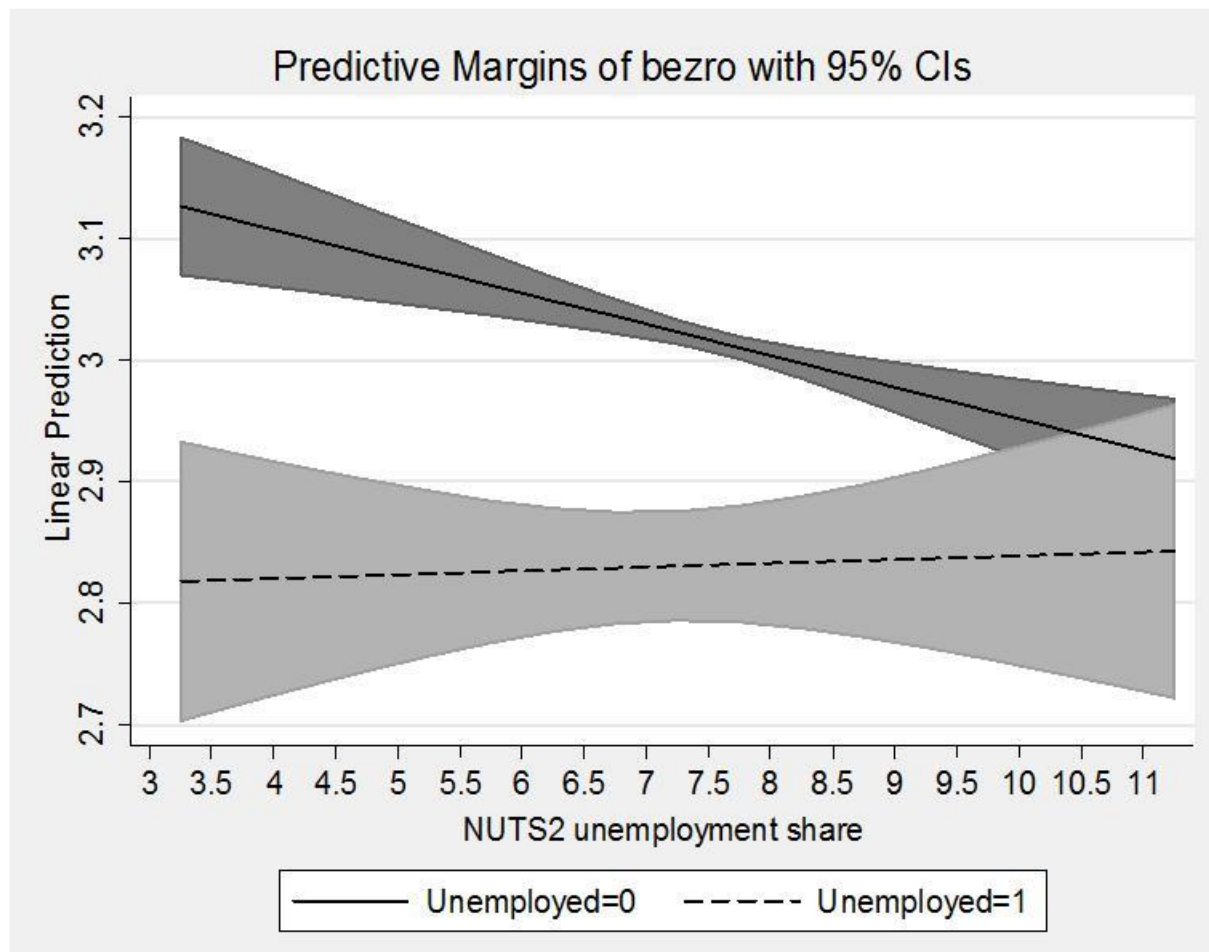
Wyniki (1)

	Cała populacja		Mężczyźni		Kobiety	
	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)
Utrata pracy	-0.136^{***} (-0.025)	-0.333^{***} (-0.073)	-0.180^{***} (-0.031)	-0.404^{***} (-0.096)	-0.100[*] (-0.046)	-0.189 (-0.152)
Stopa bezrobocia	-0.014[*] (-0.007)	-0.018^{**} (-0.007)	-0.022^{**} (-0.007)	-0.026^{***} (-0.007)	-0.005 (-0.012)	-0.007 (-0.012)
Utrata pracy # stopa bezrobocia		0.023^{**} (-0.008)		0.029[*] (-0.013)		0.01 (-0.015)

Standard errors in parentheses: * p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001.

Wyniki (2)

Liniowa predykcja dobrostanu bezrobotnych i pracujących mężczyzn w zależności od regionalnej stopy bezrobocia

Wnioski

- Utrata pracy obniża dobrostan osób młodych w Polsce; efekt ten jest o połowę mniejszy dla kobiet
- Wyższa regionalna stopa bezrobocia łagodzi skutki indywidualnego bezrobocia dla mężczyzn; efekt ten nie występuje dla kobiet
- Dowody na tradycyjny podział ról społecznych w Polsce

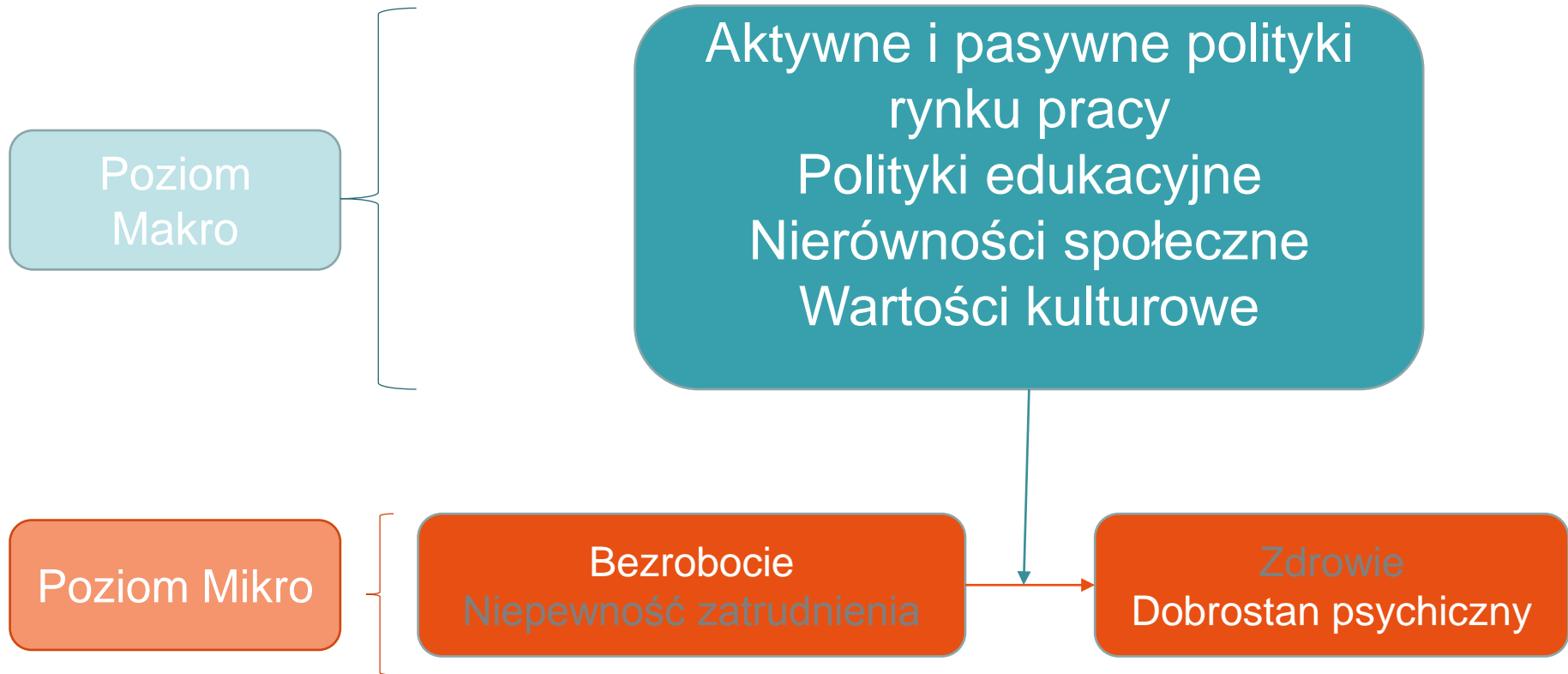

Wpływ instytucji i polityk publicznych na skutki bezrobocia i niepewnego zatrudnienia

Athanasiades et al. (2016). Report on the impact of the institutional setting and policies on the well-being and health of youth in insecure labour market positions in EU-28 and Ukraine, EXCEPT Working Papers, WP No 7. Tallinn University, Tallinn. <http://www.except-project.eu/working-papers/>

Voßemer, J., Gebel, M., Täht, K. et al. Soc Indic Res (2017). The Effects of Unemployment and Insecure Jobs on Well-Being and Health: The Moderating Role of Labor Market Policies <https://doi.org/10.1007/s11205-017-1697-y>

Model wielopoziomowy

Model wielopoziomowy

POLITYKI RYNKU PRACY

Hojniejsze zasiłki dla bezrobotnych

+

Wyższe wydatki na aktywne polityki RP

-

Deregulacja stosowania umów czasowych

-

POLITYKI EDUKACYJNE

Mniejsza stratyfikacja systemu edukacji

+

Większa powszechność edukacji wyższej

+

Większa dostępność „ścieżek drugiej szansy”

+

Model wielopoziomowy

NIERÓWNOŚCI SPOŁECZNE

Niższe nierówności dochodowe (Gini)

0

Wyższy udział dochodów najbiedniejszych 10%

0

Postrzeganie nierówności jako mniejszych

+

WARTOŚCI

Wysoki indywidualizm

0

Wysoka wartość przywiązywana do pracy

-

Podsumowanie (1)

- Posiadanie pracy ma znaczenie dla zdrowia i dobrostanu młodych ludzi, dużo mniejsze znaczenie ma, czy jest to praca stała czy czasowa.
- Bezrobocie ma negatywny wpływ na dobrostan psychiczny i w mniejszym stopniu na zdrowie.
- Występują efekty spillover utraty pracy w związkach; są one większe, gdy mężczyzna traci pracę.
- Bezrobocie ma również długookresowe skutki dla dobrostanu i zdrowia.

Podsumowanie (2)

- Polityki / instytucje łagodzące negatywne efekty niepewnej sytuacji na rynku pracy:
 - hojniejsze zasiłki dla bezrobotnych
 - Mniejsza stratyfikacja systemu edukacji
 - Wyższa skolaryzacja na poziomie wyższym
 - Większa dostępność „ścieżek drugiej szansy”
 - Regulacja stosowania umów czasowych

Wpływ bezrobocia i niepewnego zatrudnienia na autonomię

[EXCEPT Policy Brief №3](http://www.except-project.eu/policy-briefs/) Autonomy <http://www.except-project.eu/policy-briefs/>

A. Baranowska-Rataj, S. Bertolini, M. Bolzoni, C. Ghislieri, V. Goglio, S. Martino, A. Meo, V. Moiso, R. Musumeci, R. Ricucci, N. Shapoval & P. M. Torrioni

[EXCEPT Working Papers No. 9 "Report on the impact of the institutional setting and policies on the autonomy of youth in insecure labour market positions in EU-28 & Ukraine,,](#)

A. Baranowska-Rataj, S. Bertolini & V. Goglio (Eds)

[EXCEPT Working Papers No. 11 "Country level analyses of mechanisms and interrelationships between labour market insecurity and autonomy"](#)

Social Exclusion

m.palczynska@ibe.edu.pl

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 649496